

-Aan geadresseerde

Referentie : HV
Behandeld door : H.Vreman
Betreft : Nieuwsbrief 2018
Wageningen : 26 maart 2018

Geachte heer, mevrouw,

De Stichting TBM informeert u graag over een aantal zaken aangaande de teelt van TBM-pootgoed 2018 en de TBM-organisatie.

Ook in 2018 hebben zetmeelaardappeltelers in het TBM-gebied de keuze uit NAK-gekeurd uitgangsmateriaal of door TBM beoordeeld en geregistreerd uitgangsmateriaal van zetmeelaardappelrassen. Vermeerdering van pootgoed onder de TBM-veldinspectie en het gebruik daarvan is uitsluitend toegestaan voor de nateelt van zetmeelaardappelen voor de aardappelzetmeelindustrie (dat is verwerking tot aardappelzetmeel met GN-code 11081300).

1. AM

Door het juiste gebruik van hoog resistente rassen in Noordoostelijk Nederland is het AM besmettingsniveau tot het jaar 2011 enorm teruggelopen. Vanwege de intensieve teelt in het gebied, is het van groot fytosanitair belang om bij de rassenkeuze alert te blijven. De noodzaak daartoe is dringender geworden i.v.m. ontwikkeling van virulente populaties.

Sinds 2015 wordt in de TBM-monitoring op een aantal percelen een toename van de AM besmettingsgraad geconstateerd die niet in overstemming is met de Relatieve Vatbaarheid van het ras. Het TBM-bestuur is bezorgd over die signalen. Een belangrijke bron van verspreiding van AM kan het gebruikte pootgoed zijn. Het TBM-bestuur heeft in 2017 om die reden dan ook besloten om de vrijwillige AM bemonstering van TBM-pootgoedteelt te stimuleren voorafgaande aan de teelt in 2018. De kosten van deze vrijwillige AM bemonstering worden voor een groot deel gefinancierd door de Brancheorganisatie Akkerbouw uit de voormalige gelden van Productschap Akkerbouw. Ongeveer 60% van de telers heeft gehoor gegeven aan deze vrijwillige bemonstering. Voor het seizoen 2018-2019 (TBM-pootgoedteelt in 2019) is het streven het aantal deelnemers te vergroten naar 90%, waarmee het te bemonsteren areaal naar verwachting zal stijgen naar +/- 2.400 ha.

In 2017 zijn de percelen verhoudingsgewijs laat aangemeld voor de bemonstering. In combinatie met de erg natte herfst en winter konden met name de graanpercelen ingezaaid met groenbemesters, pas in februari 2018 worden geklept. Daarna trad er een vorstperiode in, waardoor bemonstering opnieuw vertraging opliep. Om bemonstering en onderzoek tijdig af te ronden gaat om die reden tijdens de veldinspectie van de TBM, reeds een inventarisatie van de percelen voor 2019 plaats vinden. Een mooi moment omdat tijdens de veldinspectie toch reeds contact is tussen de teler en de TBM-inspecteur.

Het TBM-bestuur roept u nogmaals op maatregelen op bedrijfsniveau te nemen. Het is van groot belang om zoveel mogelijk (hoog)resistente rassen te gebruiken, die passen bij de AM-populatie op uw perceel. Dat is in uw eigen belang en dat van de teelt van aardappelen in gebieden met een intensieve teelt. Het bestuur vraagt u ook om actie te nemen om verplaatsing van grond en aardappelen te beperken en als u iets verdachts in het veld waarneemt contact met TBM op te nemen.

Stichting Teeltbeschermingsmaatregelen Zetmeelaardappelen

Postadres: Postbus 240, 8000 AE Zwolle
Secretariaat: Zwartewaterallee 14, 8031 DX Zwolle
Tel.nr.: 088-888 66 77
e-mail: [hvremant@projectenltonoord.nl](mailto:hvreman@projectenltonoord.nl)

De tussen 2000 en 2011 waargenomen daling van hoge naar lagere en naar niet-aantoonbare besmettingsniveaus is te danken aan het toegenomen gebruik van hoog resistente rassen. Rassen kunnen in resistentieclassen (score) worden ingedeeld. Onderstaand wordt hiervan een overzicht gegeven. De Relatieve Vatbaarheid (RV) van de aardappelrassen wordt uitgedrukt in een klasse (score) 1 tot en met 9 (resistent):

Tabel 1 : TBM Veldinspectie 2017. Rassen en hun relatieve vatbaarheid en score volgens de door NVWA gepubliceerde lijst van beschikbare aardappelrassen 2018

Ras	Areaal (%)	Ro 1		Ro2,3		Pa 2		Pa3	
		RV	Score	RV	Score	RV	Score	RV	Score
Seresta	20,8	0,5	9		7	0,1	9	1,6	8
Festien	13,8	0,5	9	0,13	9	0,5	9	0,3	9
Altus	12,4	9,3	6	15,2	4	0,2	9	0,1	9
Novano	11,8	0,01	9	3,5	7	1,70	8	0,8	9
Avarna	11,2	0	9	0	9	0,1	9	0,1	9
Axion	6,5	0,4	9	1,1	8	0,1	9	1	9
Aveka	6,0	1,4	8	2,3	8	0,1	9	0,4	9
Saprodi	5,1	0,04	9	0,22	9	0,17	9	0,14	9
Actaro	2,9	0,01	9	0,065	9	0,92	9	0,57	9
Supporter	2,5	0,0	9	0,04	9	0,02	9	0,075	9
Sarion	1,7	0,0	9	0,01	9	0,0	9	0,02	9
Stratos	0,7	0,0	9	0,7	9	0,1	9	0,1	9
Sofista	0,7	1,4	8	0,1	9	0,1	9	1,6	8
Aventra	0,6	0,0	9	0,0	9	0,5	9	0,5	9
Nomade	0,4	9	6	5	7	2,2	8	1	9
Allure	0,3	0,5	9	-	-	-	-	-	-
Symphony	0,2	0,47	9	2,52	8	0,1	9	0,2	9
Messina	0,1	0,0	9	0,1	9	0,2	9	0,4	9
Merano	0,1	0,0	9	0,1	9	0,3	9	0,7	9

Hoe lager de RV en hoe hoger de score, hoe beter de partiële resistentie van het aardappelras. Omdat de scores een brede range van relatieve vatbaarheid omvatten, is de RV de juiste maat voor de partiële resistentie. Wel moet er rekening mee worden gehouden dat op sommige percelen, de werkelijke RV van een ras afwijkt van deze lijst. Het blijft dus van groot belang om regelmatig te bemonsteren op AM. In gevallen dat het besmettingsniveau is opgelopen is het noodzakelijk een rassenkeuzetoets uit te voeren.

Zie hiervoor ook de site van stichting [TBM](#) en [TBM Monitoring 2016 Rassenkeuzetoets en Advies 01-03-2017](#)

Nieuwsarchief

Maatregelen die op bedrijfsniveau kunnen worden genomen:

- Gebruik schoon pootgoed (zoveel mogelijk vrij van grond waarin AM kan meelifen);
- Onderzoek de AM-situatie van het perceel wat bestemd is voor de teelt van TBM-pootgoed;
- Gebruik voor TBM-pootgoed een perceel dat bij voorkeur vrij is van aardappelcysten-aaltjes;
- Gebruik rassen met een lage RV voor AM;
- Toets de AM-situatie van uw aardappelpercelen voorafgaand aan de teelt en gebruik hoog resistente rassen;
- Voorkom verspreiding via aanhangende grond aan machines en product.

Stichting Teeltbeschermingsmaatregelen Zetmeelaardappelen

Postadres: Postbus 240, 8000 AE Zwolle
 Secretariaat: Zwartewaterallee 14, 8031 DX Zwolle
 Tel.nr.: 088-888 66 66, Fax 088-888 66 60
 e-mail: [hvrem@projectenltonoord.nl](mailto:hvreman@projectenltonoord.nl)

Daarnaast wilt het TBM bestuur dat u tijdens de veldinspectie 2018 al aangeeft welke percelen u voor TBM-pootgoedproductie wenst te bestemmen. Hiermee wil TBM bereiken dat de percelen tijdig kunnen worden bemonsterd.

2. M. chitwoodi / fallax

In de survey van de NVWA is een aantal besmettingen met M. chitwoodi en/of fallax gevonden. De NVWA heeft als gevolg daarvan een aantal zogenaamde 'aangewezen gebieden' ingesteld. De afzet van NAK-gecertificeerd pootgoed uit die gebieden valt onder een speciaal regime van partijbemonstering en partijonderzoek. Dat is niet aan de orde voor pootgoed dat is beoordeeld en geregistreerd voor TBM. Wel is het bestuur bezorgd over de ontwikkelingen. Het blijft van belang om TBM-pootgoed op zo veel mogelijk vrije grond te telen en preventieve hygiënemaatregelen te nemen om verspreiding te voorkomen. Dat is in het belang van uw eigen onderneming en het gebied als geheel.

3. Bruinrot / ringrot

Het snijden van uitgangsmateriaal voor de teelt van pootgoed, inclusief TBM-pootgoed, is niet meer toegestaan. Ook dit is om fyto-sanitaire risico's in te perken. Het verbod op het gebruik van oppervlaktewater voor irrigatie en het vullen van de tank voor gewasbescherming geldt ook voor TBM-pootgoed. In aangewezen gebieden mogen aardappelen helemaal niet beregend worden met oppervlaktewater (de zogenaamde [beregingsverbods-gebieden](#)). Het niet-naleven betekent een bruinrot-toets door de NVWA op kosten van de teler, het verliezen van de pootgoedstatus en gecontroleerde afzet.

4. Wratziekte

Naast de vijf bestaande wratziekte-kerngebieden met fysio T1 (18)-besmetting (omgeving Barger Compascuum, Foxel, Mantinge, Ter Apel, en Veendam) waarbinnen voor de zetmeelteelt alleen rassen met voldoende resistentie tegen fysio 18 mogen worden gebruikt, komt nu ook een kerngebied bij Borger (zie kaart). De aanleiding is een vondst in 2015. Vanaf 2019 wordt door de NAK (in opdracht van de NVWA) toezicht gehouden op de gebruikte rassen.

Voor de rest van het zetmeelaardappeltelend gebied geldt, dat rassen met voldoende resistentie tegen fysio 2/6 geteeld moeten worden. Ook in de directe omgeving van de kerngebieden is het verstandig gebruik te maken van rassen met voldoende resistentie tegen fysio T1 (18).

Zie ook de link [Wratziekte](#) en [kerngebieden](#) voor meer informatie

5. Minerale Olie

Uit onderzoek is duidelijk geworden dat het gebruik van minerale olie effect sorteert. Bij een wekelijkse bespuiting gedurende de gehele groeiperiode wordt voor virusgevoelige gewassen met de bespuitingen een reductie bereikt van de virusaantasting van 50% en meer.

Rassenlijst

Zetmeelaardappeltelers in het TBM-gebied hebben de keuze voor uitgangsmateriaal uit NAK-gekeurd materiaal of door TBM beoordeeld en geregistreerd uitgangsmateriaal van zetmeelrassen. Andere dan de rassen in onderstaande tabel mogen niet aangeboden worden voor de TBM-veldinspectie.

Achilles *	Avarna *	Dartiest *	Karnico	Plasandes	Sarion *	Sophytra
Actaro *	Avaya	Dirigent	Katinka *	Plasent *	Sassy	Sprinter
Albas	Aveka	Energie	Kuba *	Plasettie *	Savona	Starga *
Allure *	Aventra *	Eurobona	Merano *	Plasinka *	Scarlet	Stefano *
Altus *	Averia *	Euroflora	Mercator	Plasstärke *	Seresta *	Stratos
Amyla	Avito *	Euronova	Mercury	Plasuno *	Serum Star *	Supporter *
Ardeche	Axion *	Eurotango	Merenco *	Plasure *	Signum *	Valiant *
Astarte	Belita *	Festien *	Messina *	Realist	Simphony *	Vebecca *
Aurora *	Benno Vrizo	Kantara	Nomade	Robény *	Smaragd *	Vebesta *
Avano	BMC *	Karakter *	Novano *	Saprodi *	Sofista *	Vectra

Stichting Teeltbeschermingsmaatregelen Zetmeelaardappelen

Postadres: Postbus 240, 8000 AE Zwolle
 Secretariaat: Zwartewaterallee 14, 8031 DX Zwolle
 Tel.nr.: 088-888 66 66, Fax 088-888 66 60
 e-mail: hvreman@projectenlonoord.nl

Toegevoegd ten opzichte van 2017 drie rassen (groen gemarkeerd).

- TBM-pootgoed mag alleen vermeerderd worden voor eigen rekening en risico en op percelen behorend bij het eigen bedrijf (RVO geregistreerd) en gelegen in het zetmeelaardappeltelend gebied, met bestemming aardappelzetmeel-industrie (verwerking tot aardappelzetmeel met GN-code 11081300).
- TBM-pootgoed mag niet in het handelsverkeer worden gebracht.
- Twee of meer telers kunnen alleen op één perceel TBM-pootgoed vermeerderen, als daar een [schriftelijke ontheffing](#) van het TBM-bestuur voor is afgegeven.
- In de [wratziekte-kerngebieden](#) met fysio T1 (18)-besmetting (omgeving Barger Compascuum, Foxel, Mantinge, Ter Apel en Veendam) mogen alleen rassen met voldoende resistentie tegen fysio 18 geteeld worden, dat zijn de rassen die in de tabel met een * zijn aangegeven. Dit geldt v.a. 2019 ook voor het nieuwe kerngebied bij [Borger](#).

5. Veldinspectie bij niet aan Avebe leverende telers

Telers binnen het TBM-gebied, die niet leveren aan Avebe, maar aan een andere aardappelzetmeelindustrie, kunnen ook onder de TBM-veldinspectie hun pootgoed vermeerderen van de bovengenoemde rassen. Adressen van deze telers zijn echter niet bekend bij TBM. Zij dienen zelf om uitvoering van de veldinspectie te vragen bij Vinçotte ISACert (tel.: 088-625 24 76, e-mail: analyses@isacert.nl) of bij het TBM-secretariaat.

Voor meer informatie bezoek onze website: www.stichtingtbm.nl

Bestuur Stichting TBM